

EN373

ОСНОВИ НА АВТОМАТИЗАЦИЯТА

Приета: прот. № 16 от 17.07.2016г. Обновена с прот. № 23 от 28.06.2022 г.

Лектор: доц. д-р Пламен Ангелов

АНОТАЦИЯ

Дисциплината «Основни на автоматизацията» се преподава в пети семестър и предвижда изучаването на основни познания в област автоматизация. Съвременните автоматизирани системи все повече изместват човешкия фактор. Много от тези системи работят с висока прицизност, но немислима е работата на системата без различните нива на защита. Заложеният учебен материал е предпоставка за една стабилна основа при постоянното надграждане на студентските знания. Тази дисциплина предвижда непрестанно надграждане в процеса на обучение, чрез задължителни или избираеми курсове по специалност Електроснабдяване и електрообзавеждане. Базата от усвоени знания по тази дисциплина се явява основа за работа на студента в практическата работа на студента. Добре възприетата основа от тези знания ще гарантира неговата по-нататъшна реализация. Изучаването на дисциплината включва различните приложни аспекти на този тип техника. И завършва с последните структурни постижения приложими в съвременната автоматизация (Siemens, Omron)

ОСНОВНИ ЦЕЛИ:

Основните принципи, методи и средства за анализ на съвременните системи в автоматизацията, предоставящи на студентите достъпен материал, необходим за траино възприемане с практико-приложна насоченост. С цел последователност на заложеният учебен материал се предвижда всички лекции и упражнения да бъдат планирани по три часа.

ПРЕДПОСТАВКИ

За успешно усвояване на учебния курс са необходими предварителни базови знания на студентите по следните дисциплини: електронни елементи, висша математика, електротехника, цифрова схемотехника, аналогова схемотехника.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно обучение				задочно обучение			
			л	с	у	общ	л	с	у	Общ
ЕСЕО	Задължителна	5	30	20	0	50	0	0	0	0

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Въведение. Общи понятия приложими при автоматизираните системи, системи за оповестяване и сигнализация

Обобщена структура на ситемите за оповестяване и сигнализация. Основни блокови схеми на изграждащите компоненти, начини за защита при възникнала авария.

Тема 2. Видове микровълнови сензори приложими при системите за автоматизация

Основни типове сензори и работни параметри (Xband). Работна честота, обобщен принцип на детекция, детектор с един и два диода.

Тема.3. Капацитивни сензори в системите за автоматизация

Капацитивен принцип на измерване на движение, еквивалентна схема на комплексно свързани кондензатори. Диференциално измерване на капацитет - примерен капацитивен сензон използван на седалка на автомобил. Времедиаграма на капацитивен сензор. Изолация на персонала при системите за автоматизация чрез капацитивна бариера, метод за екраниране и защита от създаване на нежелан капацитет. Опростена схема на капацитивен сензор с изолиран екран.

Тема 4. Трибоелектрични сензори

Натрупване на статично електричество, еднополярен детектор за движение на персонала. Диаграма на работа на трибоелектричен сензор, запознаване с прозоръчен тип копмаратор.

Тема.5. Оптикоелектрически детектори за движение (и защита на персонала)

Основна структура на този тип сензори. Диаграма на работа на този тип сензори (с използване на прозоръчен компаратор). Сензорни масиви, комплексен сензорен масив, недостатъци при сензорните масиви, фотодатчик с нарушена маска. Детектиране чрез фасети. Инфраред сензори приложими при системите за ограничаване на достъпа.

Тема.6. Сензори за пасивна детекция на топлинното излъчване (PIR)

Пиезо ефекта при деформация на пиезо пластината, сензор с две пиезо пластини, таблично ставнение на пиезоелектрични свойства при различните материали приложими при този тип сензори. Конструкция на фотодатчик с френелови зони. Дифузно излъчване на обект, графично представяне на изходното напрежение във функция от разстоянието до обекта.

Тема.7. Ултразвукови сензори за измерване на разстояние

Определяне на работната честота и времето за измерване на отразени сигнали. Конструкция на ултразвуков сензор. Честотна характеристика на ултразвуков датчик, примерна диаграма на съвременен ултразвуков предавател.

Тема.8. Предавателна функция и децибелно представяне на входните въздействия

Извеждане на предавателна функция. Децибелно представяне на SPAN, звуковите вълни като входно въздействие.

Тема.9. Температура и термални зависимости

Температурата на определен обект може да бъде представена като максималната кинетична енергия на обекта която предизвиква движение на неговите съставни частици. Особености на температурните скали. Топлинно разширение, биметални пластини.

Тема.10. Температурните параметри при темп сензори

Топлинен капацитет, топлопренасяне и температурен профил при многослойна структура. Топлинна проводимост и температурен профил при свързването на два материала. Топлинен профил под микроскоп.

Тема.11. Термална конвекция при датчиците

Допълване с флуид или газ с цел по-добро топлопредаване. Топлинно излъчване, излъчвателна способност. Обемен резонансен ефект и способността му на излъчване. Конструкция на напълно черно тяло.

Тема.12. Специализираните нива и оперативното напрежение при автоматизацията

В тази тема се отделя специално внимание на специализираните еталонни нива приложими в автоматизацията. Еталонни величини и параметри на сигналите. Обръща се специално внимание на съвременните техники за изолация.

СЕМИНАРНИ УПРАЖНЕНИЯ

Тема 1. ИЗСЛЕДВАНЕ НА СПЕЦИАЛИЗИРАН ТЕСТОВ ГЕНЕТОР В SWEEP РЕЖИМ;

Тема 2. ДЕФИНИРАНЕ НА ПРОМЕНЛИВИ ПРИ ПРОГРАМИРАНЕ НА СИСТЕМАТА ARDUINO.

НАЧАЛО НА ПРОГРАМАТА С ОПЕРАТОР "VOID";

Тема 3. ДЕФИНИРАНЕ НА ВХОДОВЕ И ИЗХОДИ С ПРОГРАМЕН ОПЕРАТОР "SETUP".

ДЕФИНИРАНЕ НА ЦИКЛИЧНА ФУНКЦИЯ "LOOP";

Тема 4. РАБОТА С ПРОГРАМАТА LDMICRO – СПЕЦИФИКА ПРИ ИЗБОР НА КОНТРОЛЕР И ИЗЧЕРТАВАНЕ НА ЛОГИЧЕСКА ДИАГРАМА;

Тема 5. РАБОТА В ПРОГРАМНА СРЕДА TINA, СПЕЦИФИКА ПРИ ИЗЧЕРТАВАНЕ НА ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ В АВТОМАТИЗАЦИЯТА

Тема.6. СЪЗДАВАНЕ НА ОПЕРАТИВНО НАПРЕЖЕНИЕ С ТРАНСФОРМАТОРНА РАЗВРЪЗКА В АВТОМАТИЗАЦИЯТА

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Предложената учебна програма оценява придобитите знания и умения по точкова система. Критерия за оценка при този тип работа е комплексен и се базира на следните фактори:

Точкова система за оценка:	100
I. Аудиторна заетост	34
1. Текущ контрол на лекционен материал	8
1.1. посещение на лекции	4
1.2. контролни работи през време на семестъра	4
2. Текущ контрол от лабораторни упражнения	26
2.1. предварителна подготовка за лабораторното упражнение	5
2.2. активно участие при изпълнение на упражнението	7
2.3. изготвяне и защита на протоколи	10
2.4. посещения на лабораторни упражнения по график	4
II. Извън аудиторна заетост - курсова работа, реферат, участие в студентски научни конференции, публикуване на студентска статия в национални или местни издания.	12
III. Изпитна процедура	54

Забележка:

1. Студентът получава от 0 до посочения в съответния ред точки по преценка на водещия преподавател.
2. Ако студентът получи 36 точки от т. I и т. II, то има право на предварителна изпитна процедура след препитване от страна на водещия преподавател.
3. Ако студентът получи по-малко от 14 точки по т. I не се допуска до изпит.

След сумиране на получените точки окончателната оценка се градуира по скалата:

- от 36 до 51 точки - Среден (3);
- от 52 до 60 точки - Добър (4);
- от 61 до 70 точки - Много добър (5);
- от 71 до 100 точки - Отличен (6).

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Пл. Ангелов „Записки по основи на автоматизацията”
2. RT 284 - <http://www.comecogroup.com/corp/cgc/pdf/rt284u.pdf>
3. C1 process controller - <http://www.vikis01.com/>
4. Infrared induction control theory www.sc-tech.ch Silvan chip Electronics tech. Co., Ltd
5. PIR controller CS9803 <http://www.sc-tech.cn/en/CS9803.pdf>
6. Open source electronics prototyping platform – Arduino <http://www.arduino.cc/>
7. Adafruit customer support <http://forums.adafruit.com/>
8. Arduino sensors project <http://www.ladyada.net/learn/sensors/tilt.html>